

ОСНОВНІ ЕТАПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ВИТРАТ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ключові слова: економічна інформація, організація економічного аналізу, аналітичний звіт, інформаційне забезпечення, технічне забезпечення, план, програма.

Ключовим інструментом перетворення економічної інформації у придатну для прийняття управлінських рішень є система економічного аналізу. Забезпечення ефективності та дієвості результатів функціонування зазначеної системи базується на правильній організації аналітичної роботи, тобто упорядкуванні та координації діяльності аналітичних служб або окремих посадових осіб. Організація аналітичного процесу на промислових підприємствах має базуватися на сучасних методиках з дотриманням наукових підходів та використанням системи прийомів і способів.

Організацію економічного аналізу не регламентовано системою нормативних актів, на відміну від системи бухгалтерського обліку. У зв'язку з цим для впорядкування процедури проведення економічного аналізу та координації діяльності аналітиків необхідним є розробка відповідних внутрішніх регламентних документів. З цією метою необхідним є розробка та затвердження Положення про організацію аналітичної роботи на підприємстві, у якому наводиться технологія організації економічного аналізу на підприємстві, зазначається форма організації та тип організаційної структури аналітичного підрозділу підприємства, визначається порядок взаємодії аналітичного підрозділу зі структурними підрозділами підприємства та координація виконання обов'язків аналітиків відповідних департаментів аналізу. Окремим розділом прописується порядок планування аналізу та документального оформлення результатів проведеного аналізу.

Для повноцінної та своєчасної реалізації завдань економічного аналізу витрат на виробництво продукції промислових підприємств необхідними є розробка Плану та Програми аналізу витрат. У плані передбачається мета, обсяг аналізу, виконавці та послідовність, терміни проведення аналітичної роботи.

Як зазначають Г. Мисака та В. Лановенко, «у плані чітко і детально вказуються: мета аналітичної служби, її структурних підрозділів та окремих працівників щодо аналітичного дослідження на плановий період; засоби досягнення мети; методи і строки узгодження засобів і мети; етапи і строки проведення аналітичної роботи; виконавці плану за строками і видами робіт; методи, етапи і засоби контролю виконання плану» [1, с. 123].

Програма аналізу витрат на виробництво продукції є конкретизацією плану та повинна складатися відповідно до поставлених завдань аналізу. Саме в цій програмі необхідно відобразити питання, пов'язані з технологією аналітичного процесу, його організаційним та технічним забезпеченням, а також координацією праці виконавців.

Після складання програми опрацьовується система відповідних показників, методика їх розрахунку, формуються макети аналітичних таблиць і графіків.

Наступним етапом організації економічного аналізу витрат є формування інформаційного та технічного забезпечення.

Інформаційне забезпечення формується на основі аналізу собівартості продукції і витрат на виробництво, а саме: планової собівартості продукції; бюджетів та кошторисів виробничих витрат; нормативів споживання матеріальних і трудових ресурсів; цін на ресурси і продукцію; первинних документів; рахунків бухгалтерського обліку; статистичної звітності. Крім інформації, що аналітики отримують із фінансової звітності, первинних документів та зведених реєстрів обліку витрат на виробництво продукції, обов'язково потрібно також використовувати інформаційну базу про внутрішнє та зовнішнє середовище функціонування підприємства.

Технічне забезпечення організації економічного аналізу витрат на виробництво продукції пов'язане з визначенням номенклатури та кількісного складу технічних засобів, необхідних

для вирішення поставлених аналітичних завдань, а також з визначенням процедур збирання, обробки та передавання інформації.

О. Топоркова наголошує, що «... розрахунок потреби технічних засобів здійснюють відповідно до трудомісткості аналітичних розрахунків, витрат машино-годин на кожну операцію за різними алгоритмами, часу інформаційних комунікацій тощо. Визначальними критеріями є якість, комунікативність і економічність технічних засобів» [2].

Оцінка відхилень передбачає встановлення критеріїв, за якими здійснюється порівняння, визначення чинників, що зумовлюють ці відхилення, оцінку структурних зрушень у відхиленнях за видами виробництва продукції. Тому її слід розглядати як інструменти управління витратами на виробництво продукції.

Узагальнення й оформлення результатів аналізу витрат на виробництво продукції є невід'ємною складовою завершального етапу організації економічного аналізу. Оформлення результатів є кінцевим пунктом аналізу і виконується в описовому вигляді: пояснювальної і аналітичної записки чи звіту; довідки; висновків. Отримані у процесі дослідження результати аналізу витрат на виробництво продукції необхідно систематизувати й узагальнити в розрізі інформаційних запитів управлінського персоналу.

У зв'язку з цим необхідно формувати аналітичний звіт за результатами аналізу витрат на виробництво продукції, використання якого сприяє вичерпному та всебічному висвітленню результатів аналізу динаміки, структури та причинно-наслідкових зв'язків між елементами витрат на виробництво продукції та надає інформацію для управління виробничим процесом.

Раціональна організація економічного аналізу витрат на виробництво продукції забезпечує реальність і дієвість економічного аналізу, оскільки зводиться до мінімуму втрата чи викривлення вхідної інформації. Забезпечується вихід аналітичної інформації за ієрархією управління або за різним ступенем досягнення проміжних і кінцевих аналітичних результатів.

Список використаних джерел: 1. Мисака Г. В. Особливості факторного аналізу собівартості продукції / Г. В. Мисака, В. М. Лановенко // Комунальне господарство міст : науково-технічний збірник. – 2013. – № 108. – С. 318–324. 2. Топоркова О. А. Основні аспекти аналізу й оцінки рівня витрат / О. А. Топоркова // Проблеми економіки транспорту : збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. – 2012. – № 3. – С. 91–96.

УДК 334.724.6:658.14

Г.Ю. Аніщенко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування
Уманський національний університет садівництва, м. Умань, Україна

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗВІТНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Ключові слова: бюджетна звітність, фінансова звітність, баланс, суб'єкт державного сектору, фінансовий стан, методи аналізу.

Проведення узагальнення та аналіз зазначеної у звітності інформації про результати діяльності чи фінансово-майновий стан конкретного суб'єкта державного сектору є основою для прийняття рішень щодо подальшого управління його діяльністю. Звітність бюджетних установ становить інформаційну основу контролю за їхньою діяльністю, використання ресурсів, визначення напрямів розвитку тощо. Зміст фінансової звітності визначено національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» [3]. Методика аналізу фінансової звітності залежить від інформаційних потреб користувачів та завдань, вирішення яких вони передбачають.

Звітність розпорядників та одержувачів коштів різноманітна й багатогранна. Умовно її можна поділити на фінансову звітність та бюджетну звітність, кожна з яких має своє призначення та мету. На основі фінансової звітності бюджетних установ можна оцінити дані про активи, зобов'язання та капітал, а бюджетна звітність інтерпретує рівень виконання функцій, покладених на конкретну бюджетну установу, дотримання вимог щодо цільового призначення коштів, їх раціонального використання та виконання кошторису доходів і витрат та бюджету загалом. Бюджетна звітність є індикатором рівня виконання кошторису (бюджету) у розрізі бюджетної класифікації. Для кожного зазначеного виду аналізу застосовується свій